

KONTROLLUTVALGET i Ål kommune

Årsmelding 2022

KONTROLLUTVALGETS KONTROLL- OG REVISJONSARBEID I ÅL KOMMUNE

Årsmelding 2022 vedtatt av kontrollutvalget 14.02.2023 – sak 10/23

Innholdsfortegnelse

1.	INNLEDNING OG LOVGRUNNLAG.....	3
2.	KONTROLLUTVALGETS MEDLEMMER OG VARAMEDLEMMER	3
3.	REVISJONSORDNING I ÅL KOMMUNE	3
4.	SEKRETARIAT FOR KONTROLLUTVALGET.....	4
5.	KONTROLLUTVALGETS ANSVAR OG MYNDIGHET	4
5.1	Kontrollutvalgets rapportering.....	5
6.	KONTROLL OG REVISJONSARBEIDET I 2022	6
6.1	Kontrollutvalgets møter i 2022.....	6
6.2	Innkallinger og møtebøker.....	6
6.3	Kontrollutvalgets saker i 2022.....	7
6.4	Regnskapsrevisjon	8
6.4.1	Kontrollutvalget skal påse at revisjonen utføres av kvalifisert og uavhengig revisor	8
6.4.2	Forenklet etterlevelsesk kontroll med økonomiforvaltningen.....	9
6.4.3	Nummerert brev	10
6.5	Forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll	10
6.5.1	Plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll.....	10
6.5.2	Kontrollutvalget skal påse at det gjennomføres forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll	11
6.6	Følgende prosjekter ble prioritert i 2022:.....	11
6.6.1	Tilpasset opplæring og spesialundervisning.....	11
6.6.2	Kommunal beredskapsplikt.....	15
6.6.3	Dispensasjonssaker i byggesaker og fra reguleringsplaner.....	16
6.6.4	Eierskapskontroll.....	16
7.	ØKONOMI.....	18
8.	AVSLUTNING	19

Vedlegg:

Fra kontrollutvalgets «Plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll»:

Vedlegg 1 – side 20 og 21:

Del III «Tema for kontroll- og tilsynsarbeid i kontrollutvalget», liste over prioriterte temaer for kontroll og revisjon i perioden 2019-23.

Vedlegg 2 – side 21:

- Del IV «Tema for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll», liste over prioriterte prosjekter for forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller i perioden 2019-23.

1. INNLEDNING OG LOVGRUNNLAG

Kontrollutvalgets årsmelding er en del av kontrollutvalgets rapportering til kommunestyret, som gir en samlet oppsummering av kontrollutvalgets arbeid gjennom året.

Kontrollutvalget skal iht. kommunelovens § 23-2 føre løpende kontroll med forvaltningen på vegne av kommunestyret, herunder påse at kommunen har en forsvarlig og uavhengig revisjonsordning. Kontrollutvalget skal påse at kommunens regnskaper blir revidert og at den økonomiske forvaltningen foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak. Kontrollutvalget skal også påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens interesser i selskaper osv.

Kontrollutvalget kan ikke overprøve politiske prioriteringer foretatt av kommunenes folkevalgte organer, men kan fremme saker vedrørende forvaltningen av kommunen med politisk innhold. Utvalget er ikke en klageinstans for enkeltsaker.

2. KONTROLLUTVALGETS MEDLEMMER OG VARAMEDLEMMER

Kontrollutvalget er et lovpålagt organ etter kommunelovens § 23-1.

Ved ikrafttredelse av ny kommunelov høsten 2019 skal kontrollutvalget bestå av minst 5 medlemmer, jf. kommunelovens § 23-1, 2. ledd.

Kontrollutvalget i Ål har for valgperioden 2019-2023 følgende sammensetning:

Medlemmer 2019-2023:	Varamedlemmer i nummerrekkefølge:
Leder: Edvin Ræstad	1. vara: Lars Sandåker
Nestleder: Borgny H. Andersson	2. vara: Kåre Gåsbakk
Medlem: Torleiv Dengerud	3. vara: Marie Skråmestø
Medlem: Kjersti Elise H. Løyte	4. vara: Knut Arne Svarteberg
Medlem: Jan Egil Grue	5. vara: Magny Folkedal

3. REVISJONSORDNING I ÅL KOMMUNE

Ål kommune har i en årrekke deltatt i et interkommunalt samarbeid om revisjonsordning med de øvrige Hallingdals-kommunene.

Kommunerevisjon IKS hadde revisjonsoppdraget for kommunen frem til høsten 2020.

I 2020 vedtok alle eierkommunene å avvikle selskapet.

I henhold til kommunelovens § 24-1, 3. ledd skal kontrollutvalget innstille revisjonsløsning til kommunestyret. Kontrollutvalget i Ål behandlet valg av revisjonsordning og revisor i sitt møte 13.05.2020 – sak 10 + 11/2020, og innstilte på at kommunen skulle velge Viken kommunerevisjon IKS som revisor og tre inn i selskapet som deleier.

Kommunestyret behandlet valg av revisjonsordning og revisor i møte 11. juni 2020 og vedtok kontrollutvalgets innstilling i sakene.

Kommunestyret vedtok Viken kommunerevisjon IKS sin selskapsavtale av 01.07.2020, i sitt møte 17. september 2020.

Viken kommunerevisjon IKS har fra høsten 2020 hatt revisjonsansvaret for Ål kommune.

Selskapets formål er å utføre lovpålagte revisjonsoppgaver for eierkommunene etter gjeldende lov og forskrift.

4. SEKRETARIAT FOR KONTROLLUTVALGET

I henhold til Kommunelovens § 23-7 skal kommunestyret sørge for sekretariatsbistand til kontrollutvalget som tilfredsstiller utvalgets behov. Sekretariatet skal påse at utvalgets saker er forsvarlig utredet og at utvalgets vedtak blir iverksatt.

Sekretariatet skal være uavhengig av kommunens administrasjon og av revisjonsselskapet, jf. kommunelovens § 23-7.

Hanne Heen Wengen har, siden 01.07.2016, hatt funksjonen som kontrollutvalgssekretær for kontrollutvalget i Ål.

Kontrollutvalget har vedtatt at Wengen skal utføre praktiske arbeidsoppgaver knyttet til utvalgets kontroll- og revisjonsarbeid, herunder bl.a. administrative oppgaver, koordinering, saksutredning, utarbeide møteinnkallinger og møtebøker, oppfølging av saker, arkiv og sørge for praktisk gjennomføring av møter osv., slik det fremgår av oppdragsavtalen.

5. KONTROLLUTVALGETS ANSVAR OG MYNDIGHET

Kontrollutvalget er et lovpålagt utvalg og har en sentral rolle i kommunens egenkontroll, jf. kom.lovens kapittel 23.

Kontrollutvalget skal foreta de undersøkelser som det finner nødvendig for å ivareta sin kontroll-oppgave på vegne av kommunestyret og kan kreve at kommunen legger frem enhver opplysning, redegjørelse eller dokument som utvalget finner nødvendig for å utføre sine oppgaver.

Kontrollutvalgets leder har møte- og talerett i kommunestyret når utvalgets saker skal behandles.

Kontrollutvalget har rett til å være til stede i lukkede møter i folkevalgte organer i kommunen.

Kontrollutvalgets mandat er å føre kontroll med forvaltningen. Som en del av dette generelle kontrollansvaret er utvalget tillagt enkelte konkrete oppgaver.

I henhold til kommunelovens § 23-2, skal kontrollutvalget:

- **Påse at kommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte,** i henhold til lover, forskrifter og god kommunal revisjonsskikk. Kontrollutvalget gir uttale til årsregnskapet før det blir lagt frem for kommunestyret.
- **Påse at det føres kontroll med at den økonomiske forvaltningen** foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak.
- **Påse at det utføres forvaltningsrevisjon** av kommunens virksomhet. En systematisk vurdering av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak.
- **Påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eierinteresser i selskaper mv.,** (eierskapskontroll). Det innebærer å kontrollere om den som utøver kommunens eierinteresser gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring.
- **Påse at vedtak som kommunestyret treffer ved behandlingen av revisjonsrapporter blir fulgt opp**

I tillegg skal kontrollutvalget påse at:

- kommunen har en forsvarlig revisjonsordning både når det gjelder regnskaps- og forvaltningsrevisjon.
- revisjonsmerknader blir fulgt opp.

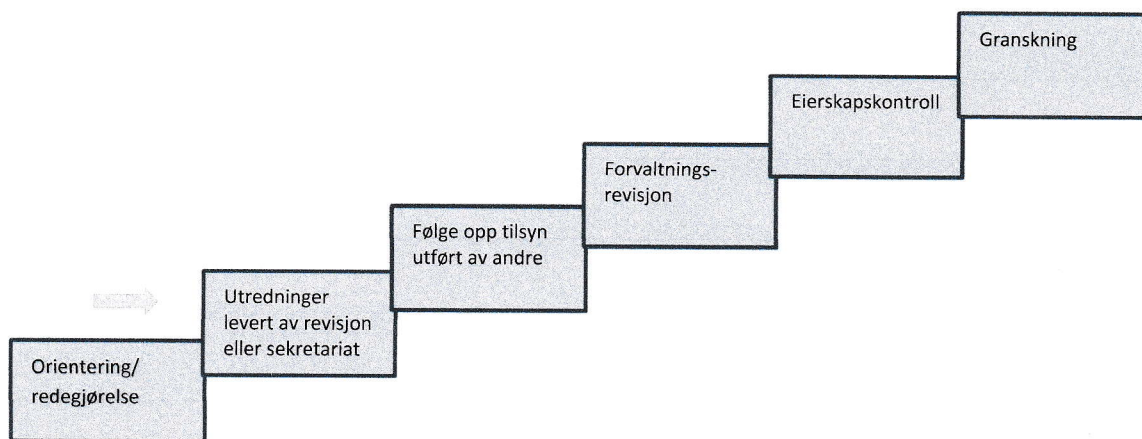
Kontrollutvalget behandler et bredt spekter av saker. For å ivareta det løpende kontrollansvaret, tar kontrollutvalget opp saker på eget initiativ og får innspill til saker fra blant annet innbyggere. I tillegg behandles faste årlige saker som f.eks. statusbrev fra revisjonen, kommunens årsregnskap, Risiko- og vesentlighetsvurdering (ROV) for forenklet etterlevelseskontroll, k-utvalgets budsjett o.l.

Kontrollutvalget kan føre kontroll på ulike måter, og ulike saker krever ulike fremgangsmåter. Det er derfor viktig at utvalget velger metoder som effektivt bidrar til å få tilgang til den informasjonen som er nødvendig for å belyse saken.

Den minst ressurskrevende tilnærmingen er å anmode administrasjonen om orientering/redegjørelse.

Eksempler på ulike metoder kan illustreres ved figuren nedenfor, hvor tiltak som krever minst ressurser fra kontrollutvalgets side, slik som orientering/redegjørelse, er plassert nederst i trappen.

5.1 Kontrollutvalgets rapportering

Kontrollutvalget skal rapportere resultatene av sitt arbeid til kommunestyret.

I saker som skal oversendes til kommunestyret, skal rådmannen gis anledning til å uttale seg før kontrollutvalget behandler saken, jf. kommunelovens § 23-5.

Eksempel på saker som oversendes kommunestyret til behandling kan være forvaltningsrevisjons-rapporter og rapport etter gjennomført eierskapskontroll.

Kontrollutvalgets årsmelding oversendes kommunestyret til orientering.

Sakene sendes kommunestyret fortløpende etter hvert som de foreligger.

6. KONTROLL- OG REVISJONSARBEIDET I 2022

6.1 Kontrollutvalgets møter i 2022

Kontrollutvalget i Ål avholdt 6 ordinære møter i 2022. Møtene ble avholdt på kommunehuset i Ål. Alle møtene ble avholdt som fysiske møter.

I tillegg ble det avholdt;

- 2 fellessamlinger for kontrollutvalgene i Hallingdal, 20. april og 26. oktober.
I møtet i april var Vidju Holding AS, tidligere Hallingdal kraftnett, tilstede og presenterte selskapet.
I samlingen i oktober var Hallingdal Barnevernteneste tilstede og presenterte seg og sitt virke.
I samlingene blir det bl.a. drøftet mulige revisjonsprosjekter av samarbeidsområder for Hallingdalskommunene.

- ✓ Kontrollutvalget hadde i alt 36 saker til behandling i 2022, jf. pkt. 6.3, samt noen orienteringssaker hvor det ikke har vært fattet vedtak.
- ✓ Ordfører og rådmann har fast post i alle møter hvor de holder kontrollutvalget orientert om aktuelle saker og tema som har betydning for kontrollutvalget, herunder risikoområder.
- ✓ Kontrollutvalget har i sine møter i 2022 anmodet rådmannen om å redegjøre for en rekke forhold i kommunen, og i enkelte av møtene, ut over rådmannen, innkalt administrative ledere når dette har vært relevant for å redegjøre i saker til kontrollutvalget.
- ✓ Kontrollutvalget har tatt rådmannens redegjørelser til orientering/etterretning og i enkelte saker kommet med anbefalinger eller anmodninger.
- ✓ Kontrollutvalget har i samarbeid med ordfører og revisjonen vurdert mulige prosjekter for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll.
- ✓ Arbeid vedrørende behandling av forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll jf. pkt. 6.5.

Ordfører har møte- og talerett i kontrollutvalgets møter.

6.2 Innkallinger og møtebøker

Innkalling med saksdokumenter til møter i utvalget sendes til vanlig ut 14 dager før møtet.

Møteinnkallingene sendes utvalgets medlemmer, ordfører, rådmann, kommunens postmottak og Viken kommunerevisjon IKS.

Møtebok sendes de samme som får innkalling og saksdokumenter.

Kontrollutvalgets innkallinger og møtebøker legges ut på kommunens hjemmeside.

6.3 Kontrollutvalgets saker i 2022

Kontrollutvalget behandler årlig flere faste saker forbundet til regnskapsrevisjon og ut over dette forholder utvalget seg i hovedsak til sin vedtatte «Plan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon og selskapskontroll» og dets «Temaliste», som lister opp temaer/områder som kan behandles årlig og i perioden.

Kontrollutvalget behandlet følgende saker i 2022:

Møtedato:	Saksnr:	Navn på sak:
08.02.2022	01/22	Restanseliste 2021
	02/22	Revisor informerer
	03/22	Forhold i nummerert brev nr. 2-2021
	04/22	Forvaltningsrevisjonsrapport «Tilpasset opplæring og spesialundervisning»
	05/22	Kontrollutvalgets regnskap vs. budsjett 2021
	06/22	Kontrollutvalgets årsmelding 2021
	07/22	Regnskapsrapport 2021 fra sekretær
	08/22	Kontrollutvalgets møteplan 2022
07.04.2022	09/22	Klagesaker som går til Statsforvalteren
	10/22	Delegeringsreglement vedtatt av kommunestyret
	11/22	Statusbrev årsoppgjørrevisjon 2020 - oppfølging av vedtak
	12/22	Revisor informerer
	13/22	Statusbrev – oppsummering etter interimrevisjon 2021
	14/22	Forum for Kontroll og Tilsyn – fortsettelse av medlemskap
02.05.2022	15/22	Ål Kraftverk KF årsregnskap 2021 – kontrollutvalgets uttalelse
09.06.2022	16/22	Rolledeling mellom politikk og administrasjon - oppfølging av vedtak
	17/22	FR-rapport «Tilpasset opplæring og spesialundervisning» - oppfølging av vedtak
	18/22	Revisor informerer
	19/22	Åpenhetsrapport for regnskapsåret 2021
	20/22	Årsregnskap 2021 for Ål kommune, kontrollutvalgets uttalelse
12.09.2022	21/22	FR-rapport «Tilpasset opplæring og spesialundervisning» - oppfølging av status
	22/22	Drøfting av mulig eierskapskontroll
	23/22	Revisor informerer
	24/22	Forenklet etterlevelseskontroll for 2021 - rapportering
	25/22	Statusbrev – oppsummerings etter årsoppgjørrevisjon 2021
	26/22	Risiko- og vesentlighetsvurdering for forenklet etterlevelseskontroll 2022
	27/22	Kontrollutvalgets budsjett 2023
21.11.2022	28/22	Rolledeling politikk og administrasjon - oppfølging av vedtak
	29/22	Tertialrapport 2-2022
	30/22	Vurdere mulige forvaltningsrevisjonsprosjekter 2023
	31/22	Revisor informerer
	32/22	Eierskapskontroll - prosjektplan
	33/22	Risiko- og vesentlighetsvurdering (ROV) for Ål kommune
	34/22	Overordnet revisjonsstrategi 2022
	35/22	Uavhengighetserklæringer
	36/22	Kontrollutvalgets møte- og årsplan 2023

6.4 Regnskapsrevisjon

I henhold til kommunelovens § 23-2 bokstav a) og Forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 3 bokstav a) og b) skal kontrollutvalget holde seg løpende orientert om revisjonsarbeidet og påse at;

- kommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte,
- regnskapsrevisjonen utføres i samsvar med;
  - lov og forskrift
  - kontrollutvalgets instruksjer og avtaler med revisor.

Kontrollutvalget holdt seg i 2022 orientert om revisjonsarbeidet gjennom bl.a. dialog med revisor, nummererte brev og statusbrev fra Viken kommunerevisjon IKS.

Med nytt revisjonsselskap ble en ny rutine innarbeidet i forhold orientering fra revisjonen - en fast sak i hvert møte: «Revisor informerer», hvor kontrollutvalget blir holdt orientert om relevante og aktuelle saker.

Årsregnskap Ål kommune

Revisor la frem revisjonsberetningen for 2021 for kontrollutvalget i utvalgets møte 09. juni 2022 hvor kommunens årsregnskap ble behandlet som sak 20/22.

Kontrollutvalget bemerket følgende i sin uttalelse til årsregnskapet:

- Kommunen har det siste året ikke vært ajour med registrering og dokumentasjon av bokføringen. Kommunen har ikke tilfredsstillende rutiner for avstemming og dokumentasjon for flere vesentlige balansekonti slik bokføringsloven §11 krever.
- Fullstendig årsregnskap og konsolidert årsregnskap var ikke avgitt av rådmann og årsberetning var ikke utarbeidet ved utløpet av fristen for å avlegge revisjonsberetning 15. april 2022.
- Det er ikke foretatt de nødvendige reguleringer av budsjett og behandlinger av tertialrapporter i kommunestyret slik kommunelovens § 14-5 2. og 3. ledd krever.

Ut over bemerkningene viste kontrollutvalget til revisjonsberetningen og anbefalte at kommunestyret godkjente Ål kommune sitt årsregnskap og årsberetning for 2021.

Ål Kraftverk KF

Kontrollutvalget behandlet også årsregnskapet for Ål Kraftverk KF i møtet 02. mai 2022 – sak 15/22, og anbefalte at årsregnskapet ble godkjent

6.4.1 Kontrollutvalget skal påse at revisjonen utføres av kvalifisert og uavhengig revisor

Kontrollutvalget skal påse at regnskapsrevisjonen blir utført av revisorer som oppfyller krav til uavhengighet, kvalifikasjon/habilitet, jf. Forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 3 bokstav c, § 9 og § 16.

Kontrollutvalget mottok i 2022 følgende habilitets- og uavhengighetserklæringer fra Viken kommunerevisjon IKS:

- ✓ Oppdragsansvarlig regnskapsrevisor Vidar Fekjan, 05.09.2022
- ✓ Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor, Torkild Halvorsen 05.09.2022
- ✓ Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor, Morten M. Kallevig 05.09.2022
- ✓ Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor Frode Christoffersen, 05.09.2022
- ✓ Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor Hanne I. Tømte, 05.09.2022.

6.4.2 Forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen

Revisor fikk med ny kommunelov en ny oppgave; § 24-9 Forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen: "Regnskapsrevisor skal se etter om kommunens eller fylkeskommunens økonomiforvaltning i hovedsak foregår i samsvar med bestemmelser og vedtak.»

Revisor skal foreta en risiko- og vesentlighetsvurdering som skal legges frem for kontrollutvalget. Videre skal revisor utarbeide en skriftlig uttalelse til kontrollutvalget, med kopi til rådmannen, om resultatet av kontrollen innen 30. juni. Denne oppgaven kommer i tillegg til den ordinære rapporteringen for regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon.

Det er utarbeidet en standard, RSK 301, som regulerer handlinger for å innhente bevis for at bestemmelser og vedtak for økonomiforvaltningen etterleves.

Viken kommunerevisjon IKS valgte for 2021 følgende kontrollområde;

➤ offentlige anskaffelser

Kontrollen baserte seg på anskaffelser i størrelsesorden kr. 100 000,- til 1.300 000,-.

Problemstillingene som ble undersøkt var:

- Har kommunen innhentet tilbud i tråd med føringene i regelverket for offentlige anskaffelser?
- Har kommunen overholdt kravet til dokumentasjonsplikt?

Rapporten etter kontrollen ble behandlet i kontrollutvalget 12.09.2022 sak 24/22.

Konklusjon for kontrollen avdekket bl.a.:

- Ett av tre kontrollerte investeringsprosjekter er gjennomført som direkte anskaffelser uten innhenting av tilbud fra flere leverandører.
- For fem av ti kontrollerte anskaffelser i driftsregnskapet, der det etter regelverket skulle vært ført anskaffelsesprotokoll, mangler protokoll.

Dette er i strid med regelverk for offentlige anskaffelser.

Kommunen er informert om funnene i kontrollen.

Revisjonen har i nummerert brev nr. 4/2022 til kontrollutvalget gjort utvalget oppmerksomme på ovenstående forbehold og at det ikke kan gis en uttalelse som konkluderer utelukkende positivt for kommunen.

Viken kommunerevisjon IKS har for 2022 valgt følgende kontrollområde;

➤ kontraktsoppfølging

Kontrollens formål er å evaluere i hvilken grad kommunen etterlever regelverket/retningslinjer for kontraktsoppfølging.

Revisjonen vil jobbe med følgende problemstillinger:

- Har kommunen tilfredsstillende retningslinjer/rutiner for oppfølging av kontrakter?
- Er det inngått skriftlige kontrakter?
- Har kontraktene et innhold som gjør det mulig å følge opp anskaffelsen?
- Er kontrakts-bestemmelsene fulgt opp på en tilfredsstillende måte?

Revisjonen skal rapportere til kontrollutvalget innen 30.06.2023.

6.4.3 Nummerert brev

Kontrollutvalget skal i flg. kommunelovens § 23-2 påse at kommunens regnskaper blir revidert på betryggende måte og at det føres kontroll med at den økonomiske forvaltning foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak, jf. også forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 3.

I henhold til kommunelovens § 24-7 skal revisor gi skriftlig meldinger til kontrollutvalget om bl.a.

- a) Vesentlige feil som kan føre til at årsregnskapet ikke gir riktig informasjon
- b) Vesentlige mangler ved registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger
- c) Vesentlige mangler ved den økonomiske interkontrollen.

Dersom revisor avdekker forhold som i henhold til kommunelovens § 24-7 skal påpekes skriftlig til kontrollutvalget, gjøres dette i egne brev som nummereres fortløpende.

Kontrollutvalget mottok 4 nummerert brev fra Viken kommunerevisjon IKS i 2022.

Revisjonsbrev angående bl.a. årsregnskapsavslutning 2021 og forenklet etterlevelsesk kontroll 2021.

6.5 Forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll

6.5.1 Plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll

Kommunelovens §§ 23-3 og 23-4 pålegger kontrollutvalget minst én gang i valgperioden og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret er konstituert, å utarbeide en «Plan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll».

Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens virksomhet og eierskap, med sikte på å identifisere behovet for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll i de ulike sektorer og virksomheter der behovet er størst.

Kontrollutvalget for perioden 2015-2019 startet prosessen med utarbeidelse av en risiko- og vesentlighetsvurdering for Ål kommune, for å kunne gi sine innspill til risikovurderingen, og som ligger til grunn for kontrollutvalget sitt arbeid med «Plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll», i neste valgperiode 2019-2023.

Kontrollutvalg behandlet vurderingen i sitt første møte høsten 2019, og vedtok risiko- og vesentlighetsvurderingen i møtet 13. februar 2020 - sak 01/2020.

Plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll ble vedtatt i samme møte – sak 02/2020 og oversendt kommunestyret til behandling.

Kontrollutvalget skal føre kontroll med forvaltningen på vegne av kommunestyret.

For å forenkle oversikten og planleggingen i forhold til aktuelle kontroll-temaer for utvalget inneholder Planen for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll 2019-2023 følgende 2 tabeller:

- **Tabell 1:** Del III «Tema for kontroll- og revisjonsarbeid i kontrollutvalget», en oversikt over faste saker som skal behandles, samt hensiktsmessige temaer for kontroll og revisjon i valgperioden.
  - **Tabell 2:** Del IV «Tema for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll», en oversikt over prioriterte prosjekter i forhold til forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller.
- Tabellene følger vedlagt.

Revisjonen har i høst orientert kontrollutvalget om arbeidet med en risiko- og vesentlighetsvurdering (ROV) for kommende periode. Kontrollutvalget vil ta opp saken til behandling i sitt første møte i 2023, for å kunne gi innspill ut fra sin kompetanse og erfaring fra sitt kontrollutvalgs-arbeid.

6.5.2 Kontrollutvalget skal påse at det gjennomføres forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll

I henhold til kommunelovens § 23-2 bokstav c) skal kontrollutvalget påse at det utføres forvaltningsrevisjon av kommunens virksomhet og etter kommunelovens § 23-2 bokstav d) påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eierinteresser i selskaper mv.

Forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll gjennomføres iht. definerte standarder og de rammer lovverket gir, og i samsvar med «Plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll».

Forvaltningsrevisjon innebærer å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut i fra kommunestyrets vedtak, jf. kommunelovens § 23-3.

Eierskapskontroll innebærer å kontrollere om den som utøver kommunens eierinteresser gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring, jf. kommunelovens § 23-4.

Kontrollutvalget bestiller forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll fra Viken kommunerevisjon IKS. Revisjonen rapporterer til kontrollutvalget, etter at rådmannen har uttalt seg om revisjons- rapporten.

Kontrollutvalget skal rapportere til kommunestyret om gjennomførte forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller og resultatet av disse, jf. forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 4.

6.6 Følgende prosjekter ble prioritert i 2022:

6.6.1 Tilpasset opplæring og spesialundervisning

I henhold til kontrollutvalgets «Plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll», vedtatt i møte 13.02.2020, er kommunens planverk et prioritert område kontrollutvalget ønsker å foreta forvaltningsrevisjon av i inneværende periode.

I kontrollutvalgets møte 01.09.2020 – sak 18/2020

Kontrollutvalget anså at en totalgjennomgang av hele planverket var for omfattende og lite hensiktsmessig, og var ikke aktuelt å gjennomføre en kontroll av. Prosjektet måtte fokusere på enkelte områder i planverket. Viken kommunerevisjon IKS fikk i oppdrag å foreta vurderinger og utarbeid prosjektplaner innenfor helse, arealplaner og skole.

I kontrollutvalgets møte 23.11.2020 – sak 29/2020 redegjorde forvaltningsrevisor Jebsen for forslagene til prosjektplanene, herunder:

- **Helse- og omsorgssektoren**
Prosjektet kan gjennomføres på et overordnet nivå ift. planverket, eller på områder som utpekes som utfordrende; eks.
  - sykefravær i omsorgstjenesten,
  - tverrfaglig samarbeid i mellom de som ivaretar barn og unge
- **Arealplaner**
Omfanget av dispensasjoner i byggesaker og reguleringsplaner er egnet for forvaltningsrevisjon.
- **Skole**
Det er flere områder innen oppvekstsektoren som er egnet for forvaltningsrevisjon og som er sviktsensitive. Aktuelle områder; spesialundervisning,
  - Spesialundervisning
Ål kommune ligger høyt i antall timer spesialundervisning
  - Bedre læring
Innenfor strategien «Bedre læring» er følgende aktuelle tema for revisjon;
    - Skolenes arbeid med elevenes utbytte av opplæringen.
    - Gjennomfører skolene skolebasert vurdering.
    - Hvordan arbeider skolene med det psykososiale skolemiljøet.

K-utvalget drøftet ulike vinklinger ift. prosjektets innhold og entes om tilpasset opplæring og spesialundervisning som tema for et revisjonsprosjekt i 2021.

Kontrollutvalget vedtok følgende bl.a. følgende:

«3. Området SKOLE med «Bedre læring» i Ål, og spesifikt områdene; «tilpasset opplæring og spesialundervisning» er aktuelt for forvaltningsrevisjon.

Kontrollutvalget godkjenner prosjektplanen til Viken kommunerevisjon IKS, «Tilpasset opplæring og spesialundervisning», med tillegg av punktene:

- Bruk av faglærte/ufaglærte lærere i spesialundervisningen
- Skolens kompetanse på organisering, differensiering og gjennomføring av tilpasset undervisning og spesialundervisning..

Kontrollutvalget bestiller prosjektet med sikte på levering våren 2021.»

Forvaltningsrevisjonsrapporten «Tilpasset opplæring og spesialundervisning» var i utgangspunktet planlagt overlevert kontrollutvalget høsten 2021, men arbeidet med prosjektet ble forsinket pga. pandemien.

I kontrollutvalgets møte 08.02.2022 – sak 04/22 redegjorde forvaltningsrevisor Ann Heidi Jebsen for rapporten, herunder:

Rapportens anbefalinger:

«På bakgrunn av vurderingene vi har gjort, vil Viken kommunerevisjon IKS anbefale Ål kommune å sette inn tiltak for å:

- Sikre at både kommunen og de reviderte skolene har fokus på å etablere og implementere rutiner og retningslinjer for arbeidet med tilpasset opplæring.
- Sikre at skolene i praksis yter opplæring som er tilpasset den enkelte elevs evner og forutsetninger.
- Sikre at kommunen og skolene fortsatt har fokus på å informere foresatte tilstrekkelig og på en forståelig måte om forhold ved skolen som angår tilpasset opplæring og satsninger knyttet til det. Det være seg både skolens egne satsninger/tiltak og kommunale tiltak.
- Sikre at kommunen og skolene klargjør hvordan miljøveilederne skal brukes i skolen og hvordan deres kompetanse kan bidra til å ivareta elevenes rett til opplæring tilpasset deres evner og forutsetninger.
- Sikre at kommunen arbeider for å etablere et bedre system for skolenes og PPT samarbeid om arbeid og veiledning i forbindelse med tilpasset opplæring.
- Sikre at PPT og skolen samarbeider godt under utarbeidelsen av den sakkyndige
- Sikre at PPT bistår skolen i arbeidet med å forstå og sortere tiltakene i den sakkyndige vurderingen.

Når det gjelder elevenes individuelle rettigheter til spesialundervisning, anbefaler vi kommunen å sette inn tiltak for å:

- Sikre at PPT utarbeider sakkyndige vurderinger innen rimelig tid.
- Sikre at skolene treffer spesialundervisningsvedtak uten ugrunnet opphold etter at sakkyndig vurdering foreligger, at avvik fra tilrådingen fra PPT begrunnes og at elevens opplæringstilbud beskrives klart og tydelig.
- Sikre at det utarbeides individuell opplæringsplan kort tid etter at sakkyndig vurdering og vedtak om spesialundervisning foreligger og før spesialundervisning igangsettes, og at foresatte får tilsendt kopi.
- Sikre at skolene utarbeider årsrapport for alle elever som mottar spesialundervisning, samt at årsrapporten er konkret og gir en vurdering av elevens utvikling opp mot målene som er beskrevet i den individuelle opplæringsplanen.
- Sikre at skolene har oversikt over eventuelle avvik mellom planlagt og faktisk gjennomført spesialundervisning, samt at tapt spesialundervisning tas igjen dersom det er pedagogisk forsvarlig.

Anbefalingene gjelder både skolene som med i revisjonen, kommunen og PPT. Ettersom observasjonene på tvers av skolene er relativt like, mener vi rådmannen bør vurdere å selv undersøke om anbefalingene er relevante også for Ål kommunes to andre barneskoler.»

Kontrollutvalget vedtok følgende:

«Viken kommunerevisjon IKS har på oppdrag fra kontrollutvalget gjennomført en forvaltningsrevisjon basert på følgende problemstillinger:

1. Sikrer kommunen og de utvalgte skolene i Ål kommune at alle barn får et best mulig utbytte av opplæringen i fellesskapet i klassen?
2. Sikrer kommunen at elever som ikke har et tilfredsstillende læringsutbytte innenfor rammen av det ordinære og har krav på spesialundervisning får tilbud om det?
3. Skolens kompetanse på organisering, differensiering og gjennomføring av tilpasset undervisning og spesialundervisning.
  - Bruk av faglærte/ufaglærte lærere i spesialundervisningen.

Kontrollutvalget tar forvaltningsrevisjonsrapporten «Tilpasset opplæring og spesialundervisning», fra Viken kommunerevisjon IKS datert 24.01.2022, og redegjørelsen fra forvaltningsrevisor Ann Heidi Jebesen til etterretning.

Rapporten er et godt grunnlag for Ål kommune til å forbedre planverket, innarbeide rutiner og tiltak slik dette er beskrevet i saksutredningen i rapporten og rapportens anbefalinger i pkt. 9.4 og 9.5.

Kontrollutvalget vil følge opp rapporten videre fremover og anmoder rådmann om å utarbeide en fremdriftsplan for gjennomføring av tiltak iht. rapportens anbefalinger.

Kontrollutvalget oversender rapporten til kommunestyret med følgende forslag til vedtak:

1. Kommunestyret tar rapporten «Tilpasset opplæring og spesialundervisning» fra Viken Kommunerevisjon IKS til orientering.
2. Kommunestyret ber rådmannen omgående starte opp arbeidet med gjennomføring av tiltak iht. revisjonsrapportens anbefalinger.
3. Kommunestyret oversender rapporten til sektorutvalg for kultur og oppvekst (SUKO) for videre behandling.»

Kommunestyret behandlet rapporten i sitt møte 21.04.2022 – sak 23/2022 og vedtok følgende:

«1. Kommunestyret tek rapporten «Tilpasset opplæring og spesialundervisning» fra Viken kommunerevisjon IKS til orientering.

2. Kommunestyret ber rådmannen starte arbeidet med gjennomføring av tiltak iht. revisjonsrapportens tilrådingar, og en tydeleg tidsplan for gjennomføring av tiltaka.

Kommunestyret ber rådmannen sørge for at tilrådingane i revisjonsrapporten blir teke inn i arbeidet med prosjektet «Oppvekst på Ål 2030.

3. Kommunestyret oversender rapportens til sektorutval for kultur og oppvekst (SUKO) og sektorutval for helse og omsorg (SHO) for vidare behandling.»

Kontrollutvalget har siden fulgt opp saken i flere møter i 2022, hvor kommunalsjef for oppvekst og har vært tilstede i møtene og orientert, samt at sektorleder i SUKO også har deltatt i et møte og orientert om behandling og oppfølging i utvalget.

I kontrollutvalgets møte 09.06.2022 – sak 17/22 redegjorde kommunalsjef for oppvekst for bl.a.:

- Arbeidet med fremdriftsplan er godt i gang og vil legges frem til behandling i sektorutvalgene i august 2022 og det arbeides med forvaltningsrevisjonsrapportens anbefalinger.
- Det er nedsatt en arbeidsgruppe som skal jobbe med rutiner ift. skriving av IOP.
- Forvaltningsrevisjonsrapporten er et viktig verktøy i det videre arbeidet med «Oppvekst 2030». Sektoren skal rigge seg for fremtiden ift. bl.a. hvor vil man og hvordan jobbe samme om best mulig resultat.
- Styrke praksisen der man gjennom lekbasert læring og praksis-nær læring varierer undervisningen, så alle barns motivasjon for læring kan styrkes.
- Styrket samarbeidet mellom barnehage, skole, kulturskole, Ål Intro og PPT. Styrke en felles forståelse for de felles verdiene i oppvekstsektoren.

- Arbeidet med timeplanlegging ift. organisering av undervisningen for å øke mulighetene for å gjennomføre tilpassete undervisning og spesialundervisning.
- Strukturen for tverrfaglige møter med hjelpetjenesten endres fra 2023, bl.a. flyttes det obligatoriske samarbeidsmøtet mellom barnehage/skole og hjelpetjenesten på våren for bedre å planlegge veiledning og kompetanseheving kommende barnehage-/skoleår.

Følgende vedtak ble fattet:

«Kontrollutvalget tar redegjørelsen til orientering.

En plan for å gjennomføre forvaltningsrevisjonsrapportens anbefalinger og implementering av tiltak er under utarbeidelse.

Dette arbeidet er så viktig at kontrollutvalget vil følge dette opp i senere møter.»

I kontrollutvalgets møte 12.09.2022 – sak 21/22 var SUKO-leder og kommunalsjef for oppvekst invitert og orienterte for følgende:

SUKO-leder:

- I desember 2021 vedtok kommunestyret strategidokumentet «Strategidokumentet Betre læring i Ål 2022-2025», samt «Oppvekstsektoren i Ål fram mot 2030». Sistnevnte omhandler arbeidet fagutvalget skulle igangsette når det gjelder hvordan kommunen skal organisere oppvekstsektoren, ift. bl.a. synkende elevtall, og hvordan best kan ivareta elevene når det gjelder bl.a. læring, sosiale mestring og faglig utvikling.
- Forvaltningsrevisjonsrapporten, som ble lagt frem for kommunestyret i april 2022, pekte på bl.a. praksis som er uheldig – særskilt når det gjelder IOP og spesialundervisning. Rapporten vil inngå i arbeidet med Oppvekst 2030.
Rapporten er drøftet i kommunestyret, strategikonferansen og SUKO-møtet i juni
Rapporten ble tatt til orientering i SUKO sitt møte i august 2022.
- SUKO etterlyste en handlingsplan om hvordan sektoren skulle ta tak i utfordringene. Planen ble lagt frem i august.
Det er stilt spørsmål til oppvekstsektoren ift. hva planen svarer og ikke svarer ut. SUKO følger opp dette videre og har bedt om en orientering i januar 2023 om status med planen og håndtering av anbefalingene som forvaltningsrevisjonsrapporten peker på.

Kommunalsjef oppvekst:

- Ønsker å jobbe med arbeidskulturen og med organisasjons- og kompetanseendringer.
- Forvaltningsrevisjonsrapporten blir sett på som en del av kompetanseheving og brukes til faglig utvikling av sektoren.
- Man er godt i gang med samordning og få en felles forståelse av anbefalingene i rapporten.
- Felles kommunale spes.ped-rutiner er innført.
- Det jobbes i kollektive prosesser og sammen finne gode løsninger, prøve ut og reflektere, og på denne måten prøve å endre praksis.
- Kapasitetsutfordringer i administrasjonen har gjort det vanskelig å jobbe godt nok med handlingsplanen og er en av grunnene til at planen ikke er konkretisert med delmål. Arbeidet er en stor prosess og fordrer nok kapasitet.
- Ift. kortsiktige tiltak er det arbeidet med bl.a. rutiner for spes.ped., plan for tilpasset opplæring og skriving av IOP.
- I januar 2023 vil det sannsynlig være mulig å få utarbeidet en mer konkret plan og språket vil bli tatt fatt i når planen blir revidert.

Kontrollutvalget hadde følgende bemerkninger etter orienteringen fra kommunalsjefen:

- K-utvalget er opptatt av at oppvekstsektoren iverksetter tiltak som er anbefalt i rapporten. Utvalget har forventninger til planen og forstår at mange av endringene vil ta tid å innføre, men det er også akutte problemstillinger som bør tas tak i relativt raskt.
- I handlingsplanen fremkommer ingen delmål og plan for arbeidet videre.
Planen bør konkretiseres bedre på ulike tiltak, slik at kortsiktige og langsiktige tiltak kan hukes av etter hvert som de blir innført.

- Språket i handlingsplanen er vanskelig å forstå. Innholdet er ikke klart og tydelig nok og planen er så rund i formene at innholdet er vanskelig å få tak i. Planen bør utarbeides med et språk og form alle kan forstå.

Kontrollutvalget vedtok følgende:

«Kontrollutvalget tar redegjørelsen fra SUKO-leder og kommunalsjef for oppvekst til orientering.

Kontrollutvalget anmoder om at en revidert handlingsplan utarbeides, som konkret innarbeider de anbefalinger som revisjonsrapporten påpeker.

Kontrollutvalget anmoder rådmannen om en statusoppdatering i saken, i sitt første møte i 2023.»

Kontrollutvalget følger opp revisjon av handlingsplan og iverksettelse av tiltak videre i 2023.

6.6.2 Kommunal beredskapsplikt

I fellessamlingen for kontrollutvalgene i Hallingdal 12.10.2020 ble revisjonsprosjektet vedrørende kommunens beredskapsplan drøftet og forslått som et samordnet prosjekt.

Viken kommunerevisjon IKS utarbeidet et forslag til prosjektplan på området; «Kommunal beredskapsplikt». Prosjektkriteriene retter fokus mot kravene i forskrift om kommunal beredskapsplikt, herunder bl.a. hva som skal behandles politisk, samsvaret mellom politiske vedtak og administrasjonens gjennomføring, hvem som planlegger, vedtar/godkjenner og utfører de forskjellige elementene, og om dette er i tråd med kravene, samarbeid med nabokommuner/Hallingdals-kommunene.

Kontrollutvalget valgte i 2020 å avvente bestilling av prosjektet.

I kontrollutvalgets møte 09. november 2021 – sak 31/21 var prosjektet oppe til ny behandling i utvalget.

Problemstillingene i prosjektet ble drøftet, herunder at prosjektet ikke er en evaluering av pandemien, men tar for seg hvordan den kommunale beredskapsplikten var og om den var forberedt på en pandemi.

Prosjektet vil belyse kommunens organisering av beredskapsarbeidet, planverk, øvelser og krav i den kommunale beredskapsplikten.

Kontrollutvalget vedtok følgende:

«Kontrollutvalget bestiller forvaltningsrevisjon, av Viken kommunerevisjon IKS, basert på prosjektplanen «Kommunal beredskapsplikt», datert 30.10.2020.

Kontrollutvalget ber spesielt om fokus på hvordan Ål kommune håndterte startfasen av pandemien, fra 01.01. til 31.07.2020, innenfor den økonomiske rammen i henhold til prosjektplanen.»

Revisjonsrapporten var planlagt overlevert kontrollutvalget i 2022, men arbeidet med prosjektet ble forsinket pga. pandemi og ressursmangel hos administrasjonen.

Revisjonen planlegger å fremlegge rapporten i kontrollutvalgets første møte i 2023.

6.6.3 Dispensasjonssaker i byggesaker og fra reguleringsplaner

I henhold til kontrollutvalgets «Plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll», vedtatt i møte 13.02.2020, er kommunens planverk et prioritert område kontrollutvalget ønsker å foreta forvaltningsrevisjon av, i innværende periode.

I kontrollutvalget møte 23.11.2020 – sak 29/2020 redegjorde forvaltningsrevisor Ann Heidi Jebsen om aktuelle forvaltningsrevisjon-områder, herunder prosjektplanene for; *helse, arealdelen av kommuneplanen og skole*. Revisjon innenfor helse ble ikke ansett som aktuelt.

Prosjekt innenfor skole ble vedtatt gjennomført, jf. punkt 6.6.1.

I møtet vedtok også utvalget at området arealplan som aktuelt for revisjon, da innenfor området dispensasjonssaker i byggesaker og fra reguleringsplaner, gjennomført på et senere tidspunkt.

I kontrollutvalgets møte 30.11.2021 – sak 30/2021 ble forslaget til prosjektplanen «*Dispensasjonssaker i byggesaker og fra reguleringsplaner*» behandlet.

Kontrollutvalget vedtok følgende:

«Kontrollutvalget avventer bestilling av forvaltningsrevisjon basert på prosjektplan «Dispensasjonssaker i byggesaker og fra reguleringsplaner» til 2023, med bestilling høsten 2022.»

I kontrollutvalgets møte 21.11.2022 – sak 30/22 drøftet kontrollutvalget sine budsjettressurser for 2023 ift. å kunne igangsette forvaltningsrevisjonsprosjektet «Dispensasjonssaker i byggesaker og fra reguleringsplaner». I 2023 skal eierskapskontrollen gjennomføres, samt at risiko- og vesentlighetsvurderingen (ROV) av kommunen vil bli igangsatt og arbeidet med gjennom 2023.

Utvalget anså det som viktig å igangsette prosjektet og overlate det til nytt utvalg for sluttbehandling.

Kontrollutvalget vedtok følgende:

«Kontrollutvalget bestiller, av Viken kommunerevisjon IKS, en forvaltningsrevisjon på området «Dispensasjonssaker i byggesaker og fra reguleringsplaner», med forventet rapportering første halvår 2024.

Kontrollutvalget ber revisjonen fremlegge en justert prosjektplan våren 2023.»

6.6.4 Eierskapskontroll

Kontrollutvalget skal føre kontroll med forvaltningen på vegne av kommunestyret. Viktige verktøy i dette arbeidet er oppgaver som gjennomføres av kommunens valgte revisor, jf. kommuneloven (koml.) § 23-2, herunder bl.a.:

- **Forvaltningsrevisjon:** En systematisk vurdering av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak, jf. koml. § 23-3.
- **Eierskapskontroll:** En vurdering av om kommunens eierinteresser i selskaper forvaltes iht. regelverk, kommunestyrets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring, jf. koml. § 23-4.

Mens regnskapsrevisjon gjennomføres som et fast oppdrag av kommunens valgte revisor, gjennomføres forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller etter bestilling fra kontrollutvalget

Eierskapskontroll:

Det ligger til kontrollutvalgets ansvar og myndighet iht. kommuneloven § 23-2 bokstav d) å påse at «*det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eierinteresser i selskaper mv. (eierskapskontroll)*»

Eierskapskontroll dreier seg om kontroll av hvordan kommunen følger opp sitt eierskap i enten heleide eller delvis eide selskaper. Dette gjelder både aksjeselskaper og interkommunale selskaper.

Det er ikke utført eierskapskontroll i nåværende periode.

Kommune har eierinteresser i bl.a.: IKT Hallingdal, Vinn AS Hallingdal, Hallingdal brann- og redningsteneste IKS og Hallingdal Renovasjon IKS.

I kontrollutvalgsmøtet 12.09.2022 – sak 22/22 orienterte rådmannen kort om bl.a.:

- Eierskapsmeldingen sist var rullert i 2019 og planlagt rullert i løpet av 2022.
- Ål kommune er ikke medeier i noen selskaper, ut over Ål Utvikling AS, hvor det ikke er andre kommuner involvert på eiersiden.

Forvaltningsrevisor redegjorde for eierskapskontroll, herunder bl.a.:

- Eierskapskontroll innebærer å kontrollere om den som utøver kommunens eierinteresser gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring. Som f.eks.:
  - Har kommunen tydelige føringer for eierskapene sine?
  - Utøves eierskapet av selskapet opp mot etablerte normer for god eierstyring, kommunens vedtatte eierstyring generelt og spesifikke krav til styring i selskapet?
  - Har kommunen utarbeidet og jevnlig revidert selskapets styringsdokumenter som eierskapsmelding o.l.
  - Har kommunen etablert god kommunikasjon mellom kommunestyret og selskapet.
  - Har kommunen gode rutiner for hvilken kompetanse og erfaring som legges til grunn ved valg av representant, og er det utarbeidet instruks for representanten?

Kontrollutvalget drøftet følgende:

- Bør eierskapskontrollen basere seg på å undersøke eierskapsmeldingen, om den er iht. lov og forskrift, og gir den føringer for hvordan kommunen styrer sine eierskap.
- Revisjonen kan ta utgangspunkt i nåværende eierskapsmelding og evt. gi anbefalinger på endringer som bør utføres. Om forslag til revidert eierskapsmelding foreligger i 1. kvartal av 2023 kan revisjonen kontrollere denne og rapportere resultatet til kontrollutvalget.
- Ettersom rådmann i møtet signaliserte at det vil igangsettes en revisjon av gjeldende eierskapsmelding, er det viktig at den gjennomgang revisjonen skal gjøre tar utgangspunkt i en revidert utgave. Målsetningen må være at når eierskapsmeldingen framlegges for kommunestyret til behandling, har revisjonen og kontrollutvalget vurdert det ferdige forslag til ny eierskapsmelding.

Kontrollutvalget vedtok følgende:

«Kontrollutvalget ber forvaltningsrevisor utarbeide en prosjektplan på området eierskapskontroll, basert på punkter fremkommet i møtet, samt utarbeide en økonomisk kalkyle av prosjektet til kontrollutvalgets møte 21. november 2022.»

I kontrollutvalgsmøtet 21.11.2022 – sak 32/22 redegjorde forvaltningsrevisor Halvorsen for prosjektplanen, herunder bl.a.:

- Prosjektet er lagt opp etter drøfting og innspill i k-utvalgets møte i september, hvor prosjektplan ble bestilt.
- I og med kommunen i liten grad eier egne selskaper foreslås en overordnet tilnærming, basert på at kommunen utarbeider den lovpålagte eierskapsmeldingen.
- Problemstilling i prosjektet er foreslått med følgende: Har kommunen utarbeidet og jevnlig revidert eierskapsmeldingen.
- Før revisjonen startet arbeidet med prosjektet bør revidert eierskapsmelding først ha blitt fremmet for kommunestyret.

Kontrollutvalget vedtok følgende:

«Kontrollutvalget bestiller, av Viken kommunerevisjon IKS, en eierskapskontroll basert på fremlagt prosjektplan.

Rapportering av eierskapskontrollen forventes fremlagt for kontrollutvalget innen sommeren 2023.»

7. ØKONOMI

Kontrollutvalget skal utarbeide forslag til budsjett for kontroll og revisjonsarbeidet i kommunen, jf. Forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 2. Budsjettforslaget skal dekke kontrollutvalgets virksomhet, herunder kostnader til sekretariat og revisjon.

Kontrollutvalget har budsjettansvar for sitt arbeid og kommunen fører regnskapet.

Med samme antall møter pr. år, til vanlig 4-5, vil de årlige driftskostnadene for kontrollutvalget og sekretariatet være forholdsvis stabile.

Ressurser til forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll vil variere i forhold til hvor mange prosjekter som gjennomføres og størrelsen på prosjektene.

Kontrollutvalgets budsjetttramme økte fra 2020 til 2021, og ytterligere i 2022, en hovedårsak til økningen har vært bytte av revisjonsselskap i 2020, samt at det i denne perioden har økonomiavdelingen i kommunen vært underbemannet – som har medført økt ressursbruk regnskapsrevisjonsarbeidet.

Variasjoner i ressursbruken til regnskapsrevisjon avhenger i tillegg bl.a. av hvilke tester/kontroller revisjonen gjør det enkelte år, antal særattestasjoner, attestasjoner ift. mva-kompensasjon, bistand og rådgivning.

Mer-/mindreforbruk regnskap mot budsjett 2022:

I sak 24/21 - 09.09.2021 «Kontrollutvalgets budsjett 2022», vedtok kontrollutvalget å søke om en budsjetttramme på kr. 921 500,- for 2022.

Kommunestyret behandlet budsjettet i møte 16. desember 2021 – sak 91/2021 og vedtok kontrollutvalgets innstilling til budsjetttramme for 2022.

Kontrollutvalget hadde et totalt merforbruk i 2022 på kr. 245 724,-.

Kontrollutvalgets merforbruk i 2022 tilskrives i hovedsak regnskapsrevisjonsfunksjonen:

- Merforbruket innenfor regnskapsrevisjonsfunksjonen tilskrives:
Utfordringene med manglende personalressurser på økonomiavdelingen i kommunen, og dertil hørende mertid og bistand fra Viken kommunerevisjon IKS i forbindelse med avslutning av årsregnskapet 2021, samt økt omfang av regnskapsrevisjon i 2022 som følge av oppfølging fra 2021 og mangelfull internkontroll, veiledning, attestasjoner og etterlevelserevisjon.

Kontrollutvalgets virksomhet i 2022 kan framstilles slik:

Mindreforbruk drift kontrollutvalg/sekretariat	kr.	-	257,00
Mindreforbruk forvaltningsrevisjon	kr.	-	65.000,00
Totalt mindreforbruk kontrollutvalgsfunksjonen	kr.	-	65.257,00
 Merforbruk regnskapsrevisjon	 kr.		 76.000,00
Merforbruk andre særskilte oppgaver	kr.		234.981,00
Totalt merforbruk regnskapsrevisjonsfunksjonen	kr		310.981,00
 Totalt merforbruk i 2022	 kr.		 <u>245.724,00</u>

8. AVSLUTNING

Kontrollutvalget har arbeidet etter gjeldende plandokument og lovpålagte oppgaver i 2022, samt holdt seg orientert om aktuelle saker og tema ved å få relevant informasjon fra ordfører og rådmann, eller etter henvendelser fra en eller flere innbyggere.

Kontrollutvalgets formål er å ha løpende kontroll med forvaltningen i kommunen, og se til at revisjonen fungerer på en betryggende måte.

Kontrollutvalget har fått løpende kopi av revisjonens korrespondanse med kommunen, og mener at det ikke er forhold som tilsier at kontrollutvalget skulle ha iverksatt ytterligere kontrolltiltak.

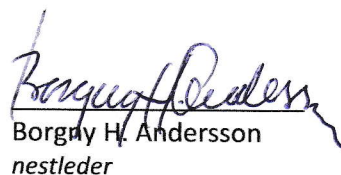
Det har i 2022 vært god kontakt mellom kontrollutvalget og politisk- og administrativ ledelse i kommunen.

* * * * *

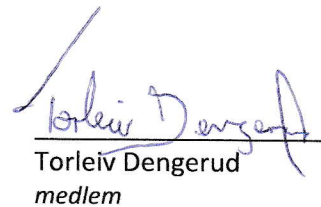
Ål, 14.02.2023

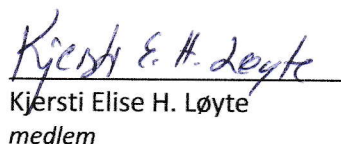
Edvin Ræstad
leder

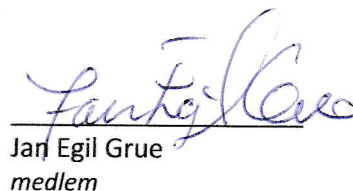
Borgny H. Andersson
nestleder

Torleiv Dengerud
medlem

Kjersti Elise H. Løyte
medlem

Jan Egil Grue
medlem

VEDLEGG:**Tabell 1 - Temalisten - oversikt tema og behandling:**

TEMA		Planlagt gjennomført:			
1. Kontrollutvalgets interne aktiviteter:		2020	2021	2022	2023
a	Opplæring og drøfting av utvalgets rolle og ansvar	05.12.19			
b	Signere taushetserklæringer	11.12.19 – 16/19			november
c	Vedta budsjett for neste år	01.09.20 – 21/20	09.09.21 – 24/21	12.09.22 – 27/22	september
d	Vedta møteplan for neste år			08.02.22 – 08/22 21.11.22 – 36/22	november
e	Følge opp kontrollutvalgets regnskap mot budsjett	13.02.20 – 07/20	15.02.21 – 05/21	08.02.22 – 05/22	februar
f	Kontrollutvalgets årsmelding - sendes kommunestyret	13.02.20 – 04/20	15.02.21 – 06/21	08.02.22 – 06/22	februar
g	Evaluerer eget arbeid				september
2. Regnskapsrevisjon:		2020	2021	2022	2023
a	Uavhengighetsvurdering fra oppdragsansvarlig revisor	02.06.20 – 12/20 23.11.20 – 25/20	09.11.21 – 29/21	21.11.22 – 35/22	november
b	Behandle rapport årsoppgjørrevisjon	02.06.20 – 13/20	09.09.21 – 23/21	12.09.22 – 25/22	mai/juni
c	Behandle - og avgi uttale til - årsregnskap og årsberetning	02.06.20 – 14/20	04.06.21 – 19/21	02.05.22 – 15/22 09.06.22 – 20/22	mai/juni
d	Behandle eventuelle revisjonsbrev når de foreligger		09.09.21 – 21/21	12.09.22 – 24/22	ved behov
e	Behandle rapport fra løpende regnskapsrevisjon		15.02.21 – 03/21	13.04.22 – 13/22	november
f	Behandle evt. kvalitetskontroll av revisjonsselskapet				november
g	Behandle engasjementsbrev fra revisor når det foreligger	23.11.20 – 24/20			
3. Forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll:		2020	2021	2022	2023
a	Bestille - og gi innspill til risiko- og vesentlighetsvurdering	11.12.19 – 19/19			mai/september
b	Gi innspill til og behandle risiko- og vesentlighetsvurdering	13.02.20 – 01/20			
c	Utarbeide plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll - sende kommunestyret for behandling	13.02.20 – 02/20			
d	Følge opp plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll, - risikovurdere med ordfører og rådmann, jf. pkt. 4 + 5	01.09.20 – 18/20		september	mai/september
e	Bestille forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller, med utg.pkt. i planen, risikovurd. og redegjørelser, jf. pkt. 4 og 5	23.11.20 – 29/20	09.11.21 – 31/21	21.11.22 – 30 + 32/22	ved behov
f	Behandle revisjonsrapporter forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll			08.02.22 – 04/22	ved behov
g	Følge opp revisjonsrapporter forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll			ved behov	ved behov
4. Anmode om redegjørelse for:		2020	2021	2022	2023
a	Delegeringsreglement vedtatt av nytt kommunestyre				
b	Planprogram og kommuneplan				
c	Eierskapsmelding				
d	Etisk reglement og varslingsrutiner				
e	Økonomi- og finansreglement – styringsstruktur, oppfølging og rapporteringsrutiner				
f	Restanseliste - gj.førte vedtak i formannskap og kom.styre	13.02.20 – 03/20	15.02.21 – 01/21	08.02.22 – 01/22	
g	Praktisering av anskaffelsesregelverket - herunder hvordan kommunen forbygger korrupsjon og svart økonomi				

h	Status og tiltak vedrørende sykefravær		06.05.21 – 12/21		
i	Omfang/kostnad: Innleid arbeidskraft, konsulenter, jurister (tvister)				
j	Rutiner og systemer for avvikshåndtering		04.06.21 – 16/21		
k	Internkontroll, jf. ny kommunelov § 25				
l	Rådmannens styrings-, rapporterings- og oppfølgingsstruktur - økonomi, sykefravær, bemanning, tjenestekvalitet mv.	01.09.20 – 19/20			
m	Rolledeling mellom politikk og administrasjon, herunder praktisering av kommunelovens regler for saksbehandling og møteoffentlighet		09.11.21 – 26/21	21.11.22 – 28/22	
n	Retningslinjer for og bruk av næringsfond				
5	Drøfte informasjon i følgende dokumenter:	2020	2021	2022	2023
a	Rådmannens periodiske rapportering til formannskap og kom.styre. (Tertialrapportering)	23.11.20 – 22/20	09.11.21 – 25/21	21.11.22 – 29/22	november
b	Årsregnskap og årsmelding	02.06.20 – 14/20	04.06.21 – 19/21	09.06.22 – 20/22	mai/juni
c	Budsjettdokumentet				
d	Rapporter fra eksterne tilsyn om tjenesteproduksjonen i kommunen			ved behov	ved behov
e	Oversikt over klagesaker som går til Statsforvalteren (årlig)		06.05.21 – 13/21	mai	mai

Tabell 2 - Tema for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll 2020-23:

Prioriterte prosjekter:		Ferdigstilt:
1	Grunnskole drift.	2022 - Jf. punkt nr. 6, bokstav a)
2	Pleie og omsorg.	
3	Tverrfaglig og forebyggende arbeid for barn og unge.	
4	Eierstyring av interkommunale selskaper (Eierskapskontroll)	Bestilt pr.plan 12.09.22 Bestilt Eierskapskontroll 21.11.22 – 32/22. Levering innen sommer 2023
5	Miljø og bærekraftig utvikling i lokalsamfunnet.	
6	Kommunens planverk Prosjekt: a) Skole: «Tilpasset opplæring og spesialundervisning» Bestilt i 2020 og planlagt levert i 2021 (forsinket lev. pga. pandemi) (Sak 18 + 29/2020) b) Arealplan: «Dispensasjoner i byggesaker og fra reguleringsplaner» Planlagt bestilt i 2022 og levert i 2023 (Sak 30/21 – 09.11.2021) c) Kommunens beredskapsplaner: «Kommunal beredskapsplikt» Bestilt i møte 09.11.21 og planlagt levert høsten 2022 (Sak 18 + 28/20 + 31/21)	Bestilt FR 23.11.20 – 29/20 Rap. behandlet 08.02.22 – 04/22 Pr. plan bestilt 01.09.20 – 18/20 FR bestilt 21.11.22 – 30/22 med levering første halvår 2024 FR bestilt 09.11.21 – 31/21 med levering nyttår 2022. Behandles i k-utvalget 14.02.23